

Time 2 1/2 hours

Total marks-75

- ❖ All questions are compulsory
- ❖ Figures to the right indicate full marks
- ❖ Give relevant examples wherever necessary.

Q.1. The Panama Papers scandal involved a leak of 11.5 million confidential documents from Panamanian law firm Mossack Fonseca. Explain the role played by ICIJ to which global team of journalists got connected for information and also role played by global media and reporting on Panama papers. (15)

OR

Q.1 Elucidate on Watergate Scandal – a series of interlocking political scandals of the U.S. President's Richard M. Nixon's administration. What investigation was conducted at the Watergate apartment complex what did the investigation reveal? Elaborate on the entire Investigative process. (15)

Q2.(a) Elaborate on role of an investigative reporter and qualities and essentials possessed for becoming an investigative journalist? Comment. (8)

(b) The Centre for Investigative Journalism (CIJ) is a think-tank, alternative university and an experimental laboratory set up to train a new generation of reporters in the tools of investigative in-depth and long form journalism across all media. Add your views. (7)

OR

Q2.(C) In an investigative journalism follow-ups help us to set stories in context over a longer period of time and to explain cause-and-effect. Justify with the help of an example (8)

Q2.(D) In an investigative journalism an investigative journalist may spend months or years researching and preparing a report. Elucidate the sources that an investigative journalist depend on? Discuss with an example the importance of news sources in making news. (7)

Q3. (A) In an investigative journalism the RTI Act is a valuable tool for journalists to pursue accurate, factual, and reliable information. Elucidate. (8)

Q3. (B) In an investigative journalism whether accurate or inaccurate or 'whether laudatory or critical' the publication of any of the aforesaid personal information without the consent of the person, would be in violation of the right to privacy of the person and liable for damages. Justify your answer. (7)

OR

Q3. (C) In a major boost to freedom of press, a Delhi court has ruled that the publication of a document merely labelled "secret" shall not render the journalist liable under the colonial relic, Official Secrets Act 1923 (OSA). Add your views. Cite an example on Kulbhushan Jadhav. (8)

Q3. (D) What is defamation? In an investigative journalism, can a Defamatory Publication on the Internet constitute a Slander or Libel? When is a journalist accused of the charge . (7)

Q4.(A) In an investigative journalism sometimes we feel the need to use tools against (15) threats we don't actually face, while ignoring risks that are more likely. Does a journalist require a different protective measure in response. Comment.

OR

Q4.(B) In an investigative journalism framing the research questions can be considered the core of any systematic investigation as the research outcomes are tied to asking the right questions. Elucidate. (15)

Q5. Write short note on:- (Any 3) (15)

- (a) CIJ
- (b) Hypothesis
- (c) Gatekeepers
- (d) Traits of an investigative journalist
- (e) Key skills of an investigative journalist

वेळ २ १/२ तास

एकूण गुण-७५

- सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत
- उजवीकडे आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात
- आवश्यक तेथे संबंधित उदाहरणे द्या.

प्र.१ पनामा पेपर्स घोटाळ्यात पनामाची लॉ फर्म मोसॅक फोन्सेकाकडून ११.५ दशलक्ष गोपनीय कागदपत्रे लीक झाली होती. आयसीआयजेने बजावलेली भूमिका स्पष्ट करा ज्याशी पत्रकारांची जागतिक टीम माहितीसाठी जोडली गेली आणि पनामा पेपर्सवर जागतिक प्रसारमाध्यमे आणि भारतीय प्रसारमाध्यमांनी बजावलेली भूमिका स्पष्ट करा. (१५)

किंवा

प्र.१ वॉटरगेट घोटाळ्याचे स्पष्टीकरण - आंतरजातीय राजकीय घोटाळ्यांची मालिका यु.एस. राष्ट्राध्यक्ष रिचर्ड एम. निक्सन यांचे प्रशासन. कोणत्या ठिकाणी तपास करण्यात आला? वॉटरगेट अपार्टमेंट कॉम्प्लेक्स तपासात काय निष्पन्न झाले? संपूर्ण तपास प्रक्रियेची सविस्तर माहिती द्या. (१५)

प्रश्न 2. (अ) शोधपत्रकाराची भूमिका आणि शोध पत्रकार होण्यासाठी असलेले गुण व आवश्यक बाबी विशद करणे? टिप्पणी करा. (८)

प्रश्न (ब) सेंटर फॉर इन्व्हेस्टिगेटिव्ह जर्नालिझम (सीआयजे) हे थिंक टँक, पर्यायी विद्यापीठ आहे आणि पत्रकारांच्या नव्या पिढीला सर्व माध्यमांमध्ये सखोल आणि दीर्घ स्वरूपाच्या पत्रकारितेचे प्रशिक्षण देण्यासाठी स्थापन केलेली प्रायोगिक प्रयोगशाळा. आपली मते जोडा. (७)

किंवा

प्रश्न 2. (क) शोधपत्रकारितेत पाठपुरावा केल्यास दीर्घ कालावधीत संदर्भातील कथा मांडण्यास आणि कारण-परिणाम समजावून सांगण्यास मदत होते. एका उदाहरणाच्या साहाय्याने न्याय द्या. (८)

प्रश्न 2. (ड) शोधपत्रकारितेत शोधपत्रकार संशोधन करून अहवाल तयार करणे, त्यासाठी काही महिने किंवा वर्षानुवर्षे घालवू शकतो. त्यासाठी शोधपत्रकार कोणत्या स्रोतांवर अवलंबून असतो हे स्पष्ट करा ?बातम्या बनवताना बातम्यांच्या स्रोतांचे महत्त्व उदाहरणासह सांगा. (७)

प्रश्न 3. (अ) शोधपत्रकारितेत माहिती अधिकार कायदा हे पत्रकारांसाठी मौल्यवान साधन आहे, अचूक, तथ्यात्मक आणि विश्वासाहर् माहितीचा पाठपुरावा करा. विशद करणे. (८)

प्रश्न 3. (ब) शोधपत्रकारितेत अचूक असो वा अयोग्य असो वा वरीलपैकी कोणतीही वैयक्तिक माहिती व्यक्तीच्या संमतीशिवाय प्रसिद्ध करणे कौतुकास्पद किंवा टीकात्मक ठरेल. हे त्या व्यक्तीच्या गोपनीयतेच्या अधिकाराचे उल्लंघन असेल आणि नुकसानीस जबाबदार असेल. आपल्या उत्तराचे समर्थन करा. (७)

किंवा

प्रश्न 3. (क) वृत्तपत्र स्वातंत्र्याला चालना देताना दिल्ली च्या एका न्यायालयाने निकाल दिला आहे की प्रकाशन केवळ 'गुप्त' असे लेबल लावलेल्या दस्तऐवजामुळे पत्रकाराला वसाहतवादी अवशेष, ऑफिशियल सीक्रेट अॅक्ट १९२३ (ओएसए) अंतर्गत जबाबदार धरले जाणार नाही. आपली मते जोडा.

कुलभूषण जाधव यांचे उदाहरण द्या.

(८)

प्रश्न 3. (ड) मानहानी म्हणजे काय? शोधपत्रकारितेत इंटरनेटवर बदनामी किंवा बदनामी मानहानीकारक प्रकाशन होऊ शकते का ? पत्रकारावर आरोप कधी होतात?

(७)

प्रश्न 4. (अ) शोधपत्रकारितेत कधीकधी आपल्याला विरुद्ध साधने वापरण्याची गरज भासते ज्या धोक्यांची शक्यता जास्त असते त्याकडे दुर्लक्ष करताना आपल्याला प्रत्यक्षात सामोरे जावे लागत नाही. एखाद्या पत्रकाराला प्रतिसादात वेगळ्या संरक्षणात्मक उपायांची आवश्यकता असते का? टिप्पणी करा.

(१५)

किंवा

प्रश्न 4. (ब) शोधपत्रकारितेत संशोधनाचे प्रश्न मांडणे हा कोणत्याही पद्धतशीर तपासाचा गाभा मानला जाऊ शकतो कारण संशोधनाचे परिणाम योग्य प्रश्न विचारण्याशी जोडलेले असतात. विशद करणे.

(१५)

प्रश्न 5. थोडक्यात लिहा (कोणतेही 3):-

(१५)

(अ) सीआयजे

(ब) परिकल्पना

(क) द्वारपाल

(ड) शोध पत्रकाराची वैशिष्ट्ये

(इ) शोध पत्रकाराचे महत्त्वाचे कौशल्य
